

THE ECONOMIST

ΟΜΙΛΙΑ

JACK LEW

Former US treasury secretary

HOW FAST CAN WE GROW?

Vital questions for America, Europe and Greece

ΔΕΥΤΕΡΑ 25 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2017

sound&visual
κ.παπαθανασίου α.ε.

www.praktika.gr
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ
& EVENT – ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ

Ξάνθης 12 & Ποσειδώνος - 14451 Μεταμόρφωση • Τηλ.: 210 38 05 459 - 210 38 38 597 • Fax: 210 38 47 446

THE ECONOMIST

ΟΜΙΛΙΑ

JACK LEW

Former US treasury secretary

HOW FAST CAN WE GROW?

Vital questions for America, Europe and Greece

ΔΕΥΤΕΡΑ 25 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2017

Ευχαριστώ πάρα πολύ τη Joan, πραγματικά είναι μεγάλη μου χαρά να βρίσκομαι σήμερα μαζί σας εδώ στην Ελλάδα. Εκτιμώ πάρα πολύ την ευελιξία που δείξατε για τον επαναπρογραμματισμό της επίσκεψής μου από τον Ιούλιο όταν αναγκάστηκα να ακυρώσω το ταξίδι μου λόγω μιας απώλειας στην οικογένειά μου. Πραγματικά είμαι πολύ χαρούμενος που είμαι εδώ.

Ήμουν με τον Πρόεδρο Ομπάμα στην Ελλάδα τον προηγούμενο Νοέμβριο και μετά από έναν χρόνο ξανασυναντιόμαστε την ώρα που υπάρχουν τόσα ερωτήματα ανοιχτά για το θέμα του ευρωπαϊκού οικοδομήματος και της Ατλαντικής Συμμαχίας.

Ξεκινούμε λοιπόν. Αυτή η συμμαχία υπάρχει εδώ και 70 χρόνια για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και την προστασία των κοινών αξιών μας. Ο 2^{ος} Παγκόσμιος Πόλεμος του 20^{ου} αιώνα τελείωσε με την ευρωπαϊκή ήπειρο να έχει στάχτες και να είναι κατεστραμμένη οικονομικά και με τη δέσμευση να χτίσουμε ένα νέο ηθικό τείχος απέναντι στην επιθετικότητα, στους ανταγωνισμούς και το μίσος.

Συνολικά αυτό το πείραμα λειτούργησε και εξασφάλισε δεκαετίες ασφάλειας και ειρήνης και θα λέγαμε και ευημερίας για τη μεγαλύτερη περίοδο.

Σε ό,τι αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση η ελεύθερη κυκλοφορία ατόμων και αγαθών δημιούργησε τη διασύνδεση και την οικονομική αποτελεσματικότητα που ήταν ζωτικής σημασίας για μια παγκόσμια οικονομία που αναπτυσσόταν. Παρ' όλα αυτά οι πολιτικές εξελίξεις πέρασι στην Ευρώπη και στις Ηνωμένες Πολιτείες μέσω του NATO και του αυξανόμενου εμπορίου αποδείχθηκαν κρίσιμης σημασίας κινητήριες δυνάμεις.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες η οικονομική κρίση έφερε στην επιφάνεια κάποιες δομικές αδυναμίες που πρέπει να αντιμετωπίσουμε σε επίπεδο οικονομικής εποπτείας και κανονισμών. Κάναμε κάποια βελτίωση, κάναμε πρόοδο σε επίπεδο νομοθετικό και διοικητικό, χρησιμοποιώντας όλα τα εργαλεία που είχαμε δημοσιονομικά και νομισματικά.

Μέχρι στιγμής όμως αν και το σύστημά μας φαίνεται ασφαλές διατρέχουμε τον κίνδυνο αυτή η εποπτεία να διατηρηθεί στον ίδιο βαθμό που να επαναπαυτούμε.

Οφείλω να ομολογήσω ότι η Αμερική έχει επιστρέψει σε συνθήκες υψηλής αντοχής. Σε μια περίοδο κρίσης η Κυβέρνησή μας κατάφερε να δράσει και ο λαός να επανακάμψει. Η οικονομική κρίση έφερε στην επιφάνεια και προκλήσεις για την Ευρώπη εσωτερικά. Αν και ενωμένοι με το κοινό νόμισμα, το εύρος των αποφάσεων και των προτιμήσεων σε επίπεδο οικονομικής πολιτικής και πολιτισμού διέφεραν πάρα πολύ από χώρα σε χώρα.

Μεγάλη οικονομική ανάπτυξη η οποία επέτρεψε το χρέος να βγει εκτός ελέγχου και για πολλά χρόνια ο δανεισμός έκρυβε τους αναδυόμενους κινδύνους από αυτά τα αδύναμα φορολογικά συστήματα και τις αυστηρές οικονομικές δομές.

Ταυτόχρονα η ισχυρή αυτή ζήτηση επέτρεψε το δανεισμό να ενισχυθεί και την κατανάλωση να δημιουργήσει μια ευρεία οικονομική ανάπτυξη όχι μόνο εσωτερικά αλλά και σε χώρες με λιγότερο ασφυκτικές δημοσιονομικές πολιτικές. Όπως μάθαμε κατά τη διάρκεια της μεγάλης

ύφεσης τα χρηματοοικονομικά κανάλια μεταξύ των οικονομιών μας δημιουργούν κινδύνους όπως και οφέλη.

Η χρηματοοικονομική κρίση στις Ηνωμένες Πολιτείες συνέβαλε στην ευρωπαϊκή και με τον κίνδυνο χρεοστασίων εκ μέρους των ευρωπαϊκών κρατών αυτή η αντιστροφή της κατάστασης ήταν πολύ πιθανή.

Το '12 ενώ οι Ηνωμένες Πολιτείες ανέκαμπταν είδαμε ότι η ευρωπαϊκή κρίση πέρασε ένα κίνδυνο να οδηγήσει δηλαδή σε μια διπλή ύφεση τις Ηνωμένες Πολιτείες. Και εγώ ως επιτελάρχης του Προέδρου και αργότερα ως Υπουργός Οικονομικών ήταν προς όφελος των Ηνωμένων Πολιτειών να αφιερώσουν τόσο πολύ χρόνο στην ελληνική οικονομική κρίση και στις διαπραγματεύσεις μεταξύ Ευρώπης, Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και Ελλάδας.

Η σταθεροποίηση των οικονομιών και των χρηματοοικονομικών συστημάτων στην Ελλάδα, ήταν σημαντική πράξη για να προστατέψουμε και την αμερικανική οικονομία. Η διατήρηση μιας συνεκτικής Ευρώπης ήταν σημαντική και για την εθνική μας ασφάλεια.

Τα τελευταία δυο χρόνια η ροή προσφύγων μέσω της Ελλάδας σε όλη την Ευρώπη μας υπενθύμισε έντονα ότι τα διακρατικά προβλήματα δεν σέβονται τα σύνορα χωρών και ηπείρων και ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες ενδιαφέρονται βαθύτατα για να καταφέρει η Ευρώπη να αντιμετωπίσει γεωπολιτικά και ανθρωπιστικά ζητήματα που συνδέονται με την προσφυγική κρίση.

Εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν εκπληκτικό το πόσο γρήγορα η ζήτηση για άμεσο δημοσιονομικό περιορισμό έδωσε τη θέση της θα λέγαμε στην ανοχή για νέες δαπάνες για την αντιμετώπιση της κρίσης. Όμως η αναγκαιότητα να αντιμετωπιστεί η κρίση, δεν μπορεί να σβήσει τα οικονομικά ζητήματα.

Ενώ η Ελλάδα αντιμετώπιζε την προσφυγική κρίση έπρεπε να πάρει κάποιες πολύ δύσκολες αποφάσεις για την αντιμετώπιση δημοσιονομικών και δομικών μεταρρυθμίσεων και την ώρα που η ανάπτυξη ήταν σταθερή έως μηδενική είδαμε ότι πλέον η οικονομία της Ελλάδας έδειχνε ότι πήγαινε προς το καλύτερο.

Οι οικονομικές αποφάσεις δεν μπορούν να έρθουν σε αντίστιξη με το περιεχόμενο με το συγκεκριμένο τους. Οικονομικά η ελληνική οικονομία αν και είναι πολύ μικρότερη σε σχέση με τη Γερμανία, τη Γαλλία, η ιδέα του Grexit δημιούργησε μεγάλη αναταραχή αναφορικά με τη σταθερότητα του ευρώ στο μέλλον και σημαντικούς προβληματισμούς για το πόσο υγιές είναι το ευρωπαϊκό οικοδόμημα.

Μετά από μια σειρά σκληρών αποφάσεων και συμφωνιών με τους διεθνείς εταίρους είναι καλό που το Grexit πλέον δεν είναι θέμα της ατζέντας.

Αντιθέτως αν και τα διάφορα ζητήματα για το μέλλον της νομισματικής Ένωσης ακόμη υφίστανται το Brexit ως πείραμα δεν φαίνεται να έχει ένα ευχάριστο τέλος. Προβλέπεται ότι η απόφαση από το Ηνωμένο Βασίλειο να φύγει από την Ευρωπαϊκή Ένωση θα επηρεάσει την οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου και ο αντίκτυπος στο Ηνωμένο Βασίλειο θα είναι πολύ πιο σημαντικός από ό,τι στην Ευρώπη και παγκοσμίως.

Με την αβεβαιότητα για το μέλλον να υφίσταται οι επενδύσεις βρίσκονται σε τέλμα και το Ηνωμένο Βασίλειο επιζητά δημοσιονομικές και νομισματικές πολιτικές για να διατηρήσει την ανάπτυξη στο εσωτερικό. Συνεχίζει να είναι προς όφελος της Ευρώπης και του Ηνωμένου Βασιλείου να παραμείνουν στενά συνδεδεμένες.

Ενώ βλέπουμε μόνο αρνητικούς κινδύνους για το Brexit σε αντίθεση με τους φόβους για το Grexit αυτοί οι κίνδυνοι δεν περιλαμβάνουν κίνδυνο για τη νομισματική Ένωση. Τουναντίον. Το Grexit θα έθετε μια βόμβα στα θεμέλια της σταθερότητας του νέου νομίσματος, ενώ θα μπορούσε να είχε και ευρύτερες συνέπειες.

Ως Υπουργός υποστήριξα ότι δεν είναι ένα πείραμα για το οποίο θέλουμε να μάθουμε τα αποτελέσματά του και όλα τα μέρη έχουν συμφέρον να βρουν λύση. Τα νέα ήταν εξαιρετικά καλά όταν το καλοκαίρι η Ελλάδα έφτασε σε συμφωνία με τους πιστωτές της για την αντιμετώπιση των dead line των καταληκτικών ημερομηνιών για την πληρωμή των διαφόρων ομολόγων.

Επίσης είναι πολύ σημαντικό ότι η συμφωνία επικεντρώθηκε σαφώς στη ανάγκη αναδιάρθρωσης του χρέους προκειμένου να υπάρξουν τα

θεμέλια για μια πιο σταθερή και βιώσιμη ανάπτυξη. Και ενώ γίνονταν όλα αυτά, η πρώτη έξοδος στις αγορές η πρώτη αυτή προσπάθεια εξόδου στις αγορές, ήταν ένας σημαντικός δείκτης προόδου.

Παραμένει σημαντικό το γεγονός ότι ένα οικονομικό πρόγραμμα με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Ευρωπαϊκή Ένωση και τους θεσμούς της δεν θα αντιμετωπίσει απλά την άμεση ανάγκη για την πληρωμή των λογαριασμών, θα δημιουργήσει όμως συνθήκες για την προώθηση των επενδύσεων και της απασχόλησης και ένα μέλλον ευκαιριών και ανάπτυξης.

Η ανταμοιβή για τις δύσκολες μεταρρυθμίσεις δεν μπορεί να είναι απλά μεγαλύτερη λιτότητα.

Πιστεύαμε για καιρό ότι η βέλτιστη λύση θα ήταν να συνδυάσουμε όλα αυτά τα τρία συστήματα: δηλαδή εξοικονόμηση σε δημοσιονομικό επίπεδο μαζί με μεταρρυθμίσεις στην φορολογική Διοίκηση, ούτως ώστε να υπάρχει πιο αξιόπιστο φορολογικό σύστημα, δομικές μεταρρυθμίσεις για να διασφαλιστεί ότι οι συνθήκες επενδύσεων βελτιώνονται και συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη και αναδιάρθρωση του χρέους το οποίο είναι θεμελιώδες όταν η αξιοπιστία στην πληρωμή των χρεών βρίσκεται εν αμφιβόλω.

Το σύνολο όλων αυτών είναι σίγουρα λιγότερο από ό,τι τα επιμέρους στοιχεία που το αποτελούν. Ξέρουμε από εγχώριες και διεθνείς κρίσεις ότι ο μόνος τρόπος για τον κάθε συμμετέχοντα να φτάσει τα όριά του, είναι να δει ότι και οι άλλοι κάνουν το ίδιο. Είναι αναπόφευκτο διάφορα μέρη να είναι συνεσταλμένα όταν ξέρουν ότι υπάρχει κι άλλος γύρος διαπραγματεύσεων στο εγγύς μέλλον.

Γνωρίζουμε ότι ο συνδυασμένος αντίκτυπος μιας τέτοιας προσέγγισης παράγει καλύτερα αποτελέσματα από ότι τα βαθμιδωτά βήματα. Ας δούμε τα αποτελέσματα της χρηματοοικονομικής κρίσης στις Ηνωμένες Πολιτείες και στο Ηνωμένο Βασίλειο σε σχέση με την Ιαπωνία.

Εάν η συνεχιζόμενη συνεργασία μεταξύ Ευρώπης και Ηνωμένων Πολιτειών είναι τόσο πολύ προς το κοινό μας συμφέρον, γιατί βλέπουμε αυτή την άνοδο του εθνικισμού και των λαϊκιστικών κινημάτων όπως το Brexit ή η προεκλογική εκστρατεία στις Ηνωμένες Πολιτείες να έχουν τέτοια αντίθετη στάση στο εμπόριο και την παγκοσμιοποίηση.

Επιπλέον της παγκοσμιοποίησης βλέπουμε ότι και η τεχνολογική εξέλιξη είναι τόσο ταχεία που η αγορά εργασίας αλλάζει πάρα πολύ γρήγορα σε σχέση με αυτό που ξέραμε για γενιές. Μάλιστα ο αντίκτυπος της φορολογίας είναι πολύ μεγαλύτερος από ό,τι το εμπόριο και η παγκοσμιοποίηση.

Είναι πολύ πιο εύκολο να κατηγορούμε μια συγκεκριμένη χώρα ή μια ομάδα ανθρώπων και αυτό είναι πολύ πιο εύκολο σε σχέση με το να αγκαλιάσουμε αυτή την πραγματικότητα τον συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο, προκειμένου να χτίσουμε καλύτερες υποδομές για μελλοντική ανάπτυξη με εκπαιδευμένο, ευέλικτο εργατικό δυναμικό με τις κατάλληλες δεξιότητες για το μέλλον.

Η αντιμετώπιση της παγκοσμιοποίησης και του ελεύθερου εμπορίου σημαίνει ότι βάζουμε υποθήκη για πιο αδύναμη παγκόσμια ανάπτυξη και μικρότερη πίτα για όλους μας. Το εμπόριο πρέπει να είναι δίκαιο και να υπάρχουν πρότυπα προκειμένου να είναι βιώσιμο.

Αυτό επαναφέρει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε στις Ηνωμένες Πολιτείες. Χρειαζόμαστε μια εγχώρια πολιτική η οποία θα δίνει μεγαλύτερες ευκαιρίες, θα επενδύει στις ανθρώπινες δεξιότητες, στην πρόνοια υπέρ των παιδιών και τις φυσικές υποδομές που δεν θα μπλοκάρονται από πολιτικά αδιέξοδα.

Βεβαίως δεν πρέπει να μειώσουμε τις φορολογικές δαπάνες που δημιουργούν αυτό το σπιράλ χρέους. Αυτό θα καταστήσει αδύνατη την πληρωμή των χρεών που έχουν σωρευτεί και θα δώσει μεγαλύτερο χώρο για ανισότητες σε επίπεδο εισοδημάτων. Δεν μπορούμε να υποκρινόμαστε ότι αυτές οι περικοπές θα εκπληρώσουν από μόνες τους τις μη ρεαλιστικές υποθέσεις εργασίας που κάνουμε για την οικονομική ανάπτυξη.

Το αν θα πετύχουμε ή αν θα αποτύχουμε θα εξαρτάται πολύ με το αν θα καταφέρουμε να καθησυχάσουμε τους εργαζόμενους, το εργατικό δυναμικό και βλέποντας τις εκλογές της τελευταίας περιόδου βλέπουμε πόσο σημαντικό είναι να καταδείξουμε μέσω των ενεργειών μας ότι οι ελεύθερες αγορές και οι ανοιχτές δημοκρατίες είναι έτοιμες να αντιμετωπίσουν αυτή την πρόκληση.

Συνεχίζω να πιστεύω ότι συνεργαζόμενοι θα επεκτείνουμε την ανάπτυξη θα μειώσουμε τη φτώχεια και θα προστατέψουμε τις συμμαχίες που αυτή τη στιγμή προστατεύουν τις δημοκρατικές αξίες τόσο στις Ηνωμένες Πολιτείες όσο και στην Ευρώπη.

Όμως οι λαμβάνοντες πολιτικές αποφάσεις πρέπει να καταδείξουν με τις πράξεις τους ότι παράγουν περισσότερα αποτελέσματα για τους συμπολίτες τους οι οποίοι δαπανούν σήμερα φαιά ουσία για τη δουλειά που θα έχουν σήμερα αυτοί και τα παιδιά τους αύριο και όχι μόνο να ασχολούμαστε με αυτό σε επίπεδο πολιτικής θεωρίας.

Ευχαριστώ πολύ.